

Byggnadsminnesförklaring av Libertas fyr, fastigheten Lidingö 10:469,
Gröne Jägaren / Libertas, Fjäderholmarna, Lidingö

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap. 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m. m. Libertas fyr för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap. 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter:

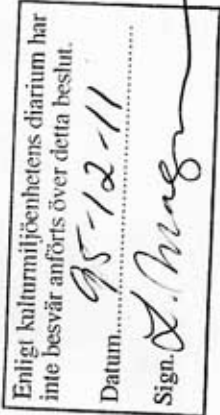
1. Fyren får inte flyttas, rivras, utvändigt byggas om, eller på annat sätt utvändigt förändras.
2. I fyrens inre får inte den fasta inredningen (klippventil, tryckregulator och linssystem) tagas bort.
3. Fyren skall underhållas så att den inte förfaller.

MOTIVERING

Libertas fyr tändes den 6 juli 1931 sedan Kungl. Lotsstyrelsen den 27 januari samma år givit Stockholms Hamnstyrelse rätt att anordna två 6:e ordningens AGA-fyrar i stadens hamninlopp, kallade Värtagrundet respektive Libertas. Samtidigt drogs en tidigare fyr vid Loudden in. Libertas fyr drivs fortfarande med acetyléngas i sin ursprungliga utrustning bestående av en klippventil av typ KMD-130 enligt ingenjör Gustaf Daléns världsberömda uppfinningar, vilka år 1912 renderade honom Nobelpriset i fysik.

Libertas fyr är en av de sista på ursprunglig plats, i kontinuerlig drift arbetande gasfyrarna i världen, och är enligt Sjöfartsverket ensam i sitt slag i Sverige.

Länsstyrelsen finner att Libertas fyr och dess gasdrivna fasta utrustning genom sitt kulturhistoriska värde är synnerligen märklig, därtill av stort teknikhistoriskt intresse, vilket väl motiverar att den byggnadsminnesförklaras.

ANSÖKNINGEN

Ulf Christer Kattilasaari, Norrtälje, samt Stiftelsen Stockholms Läns Museum har hos Länsstyrelsen den 15 november, respektive den 23 november 1994 ansökt att Libertas fyr måtte förklaras som byggnadsminne.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Länsstyrelsen anmälde till Lantmäteriet, fastighetsregistermyndigheten, den 30 november 1994 att fråga väckts om byggnadsminnesförklaring av Libertas fyr.

Borgarrådet för Miljö- och fritidsroteln i Stockholms stad har i yttrande den 16 november 1994 tillstyrkt en byggnadsminnesförklaring, samt föreslagit Hamnstyrelsen att verka för dess genomförande.

Skärgårdsstiftelsen har i yttrande den 9 januari 1995 vitsordat fyrens teknikhistoriska värde och tillstyrkt en byggnadsminnesförklaring.

Kungliga Djurgårdens Förvaltning har genom slottsfogde Lars Wohlfahrt den 28 februari 1995 tillstyrkt en byggnadsminnesförklaring.

Lidingö stads kommunstyrelse har den 6 mars 1995 tillstyrkt en byggnadsminnesförklaring.

AGA aktiebolag har i brev till Stockholms Hamn den 7 december 1994 garanterat att kostnadsfritt i fortsättningen tillhandahålla acetyléngas för fyrens kontinuerliga drift.

Länsstyrelsen upprättade den 4 september 1995 förslag till skyddsföreskrifter för Libertas fyr, vilka är identiska med ovan angivna. Dessa har Stockholms Hamn AB skriftligen godkänt den 19 september 1995.

UPPLYSNINGAR

Länsstyrelsen lämnar utan kostnad för ägaren råd och anvisningar i fråga om vård och underhåll av byggnadsminnet.

Om det finns särskilda skäl, får Länsstyrelsen, enligt 3 kap. 14 § lagen om kulturminnen, lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsföreskrifterna. Länsstyrelsen får ställa de villkor för tillståndet som

Carl-Henrik Ankarberg
Kulturmiljöenheten

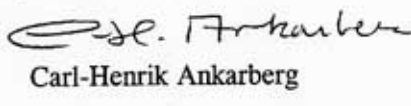
är skäligen med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen. Villkoren får avse hur ändringen skall utföras, samt den dokumentation som behövs.

Enligt 3 kap. 21 § samma lag gäller Länsstyrelsens beslut att förklara Libertas fyr för byggnadsminne omedelbart, även om det överklagas.

Detta beslut kan överklagas hos ^{lans} ~~kammarrätten~~ enligt bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Birgitta Isaksson Pérez. I beslutet har även deltagit länsantikvarie Jan-Bertil Schnell, länsassessor Anne-Charlotte Ölund, samt förste antikvarie Carl-Henrik Ankarberg, föredragande.

Birgitta Isaksson Pérez

Carl-Henrik Ankarberg

kopia:

akten
kulturmiljöenheten
byggnadsminnesregistret med laga kraftsbevis
rättsenheten
länsöverdirektören
Riksantikvarieämbetet med laga kraftsbevis
Lantmäteriet, fastighetsregistermyndigheten,
med laga kraftsbevis
inskrivningsmyndigheten vid Södra Roslags
Tingsrätt med laga kraftsbevis
Ulf Christer Kattilasaari,
Drottning Christinans väg 67 F 761 42 Norrtälje
Länsmuseet

LÄNSSTYRELSEN I
STOCKHOLMS LÄN

Carl-Henrik Ankarberg
Kulturmiljöenheten

BESLUT

Datum
1995-09-25

Beteckning
221-94-43503

Borgarrådet för Miljö- och
Fritid, Stockholms stad
Skärgårdsstiftelsen
Kungl Djurgårdens Förvaltning
Kommunstyrelsen i Lidingö stad
AGA aktiebolag, 181 81 Lidingö
Tekn. dr Arne Sundström, Ringvägen 11 A,
118 23 Stockholm
Sjöhistoriska museet
Tekniska museet

